

Аналіз
метеорологічних та гідрологічних умов літньо-осіннього періоду
(червень-жовтень) 2019 року
у суббасейні Сіверського Дінця

За даними Харківського регіонального центру з гідрометеорології літньо-осінній період видався теплішим за норму. Дощі різної інтенсивності спостерігались впродовж всього періоду, які нерівномірно розподілилися по території регіону.

На річках впродовж даного періоду спостерігалось поступове заростання русел, яке на кінець серпня становило 10-70% ширини русел, а подекуди на малих річках досягало 80-90%.

Вже в вересні спостерігалися процеси відмирання річної рослинності, наприкінці жовтня деякі річки звільнилися від неї.

Станом на 1 листопада температура води на більшості річок регіону становила 5,5-10,0°C, на деяких малих річках 3,0-4,0°C, на великих водосховищах Харківської області температура води дорівнювала 9,0-10,0°C.

Середня місячна водність річок (в порівнянні з місячною нормою):

Червень - річки суббасейну Сіверського Дінця у створі гідрологічних постів м. Чугуїв та р. Оскіл (м. Куп'янськ) -108%, р. Жеребець (с. Торське) 124%, р. Айдар (с. Новоселівка) 139%, р. Уди (сmt. Пересіче) 32% .

Липень – русло р. Сіверський Донець та Оскіл 70 – 95%;

- більшості приток Сіверського Дінця 45 - 95%, за винятком р. Деркул – 127% ;

- маловоддя (середня витрата води менше 20% норми) зберігається на р. Уди (сmt. Пересічне) – 13%, р. Лопань (сmt. Козача Лопань) – 13%.

- на р. Сухий Торець (с. Черкаське) середньомісячна водність наближалось до критеріїв маловоддя і становить 25%

Серпень – водність більшості річок суббасейну Сіверського Дінця становила 50-100%, за винятком: р. Красна – 143%, р. Айдар – 237%, р. Деркул – 253%, р. Жеребець – 158%.

- маловоддя (середня витрата води менше 20% норми) зберігається на р. Уди (сmt. Пересічне) – 20% та р. Лопань (сmt. Козача Лопань) – 16%.

Вересень – русло р. Сіверський Донець та Оскіл 50 – 95%;

- більшості приток Сіверського Дінця 30-60%, за винятком р. Жеребець – 116% та річок Луганської області – 90-125%.

- маловоддя (середня витрата води менше 20% місячної норми) зберігається на р. Уди (сmt. Пересічне) – 15% та р. Лопань – 8% (Харківська область).

Жовтень – водність коливалась у межах 50-90%, за винятком р. Оскіл – 138%, р. Вовча – 108%, р. Жеребець та річок Луганської області – 105-130% .

Об'єми стоку та витрати по основних водпостах
по суббасейну Сіверського Дінця
в Харківській, Донецькій та Луганській областях

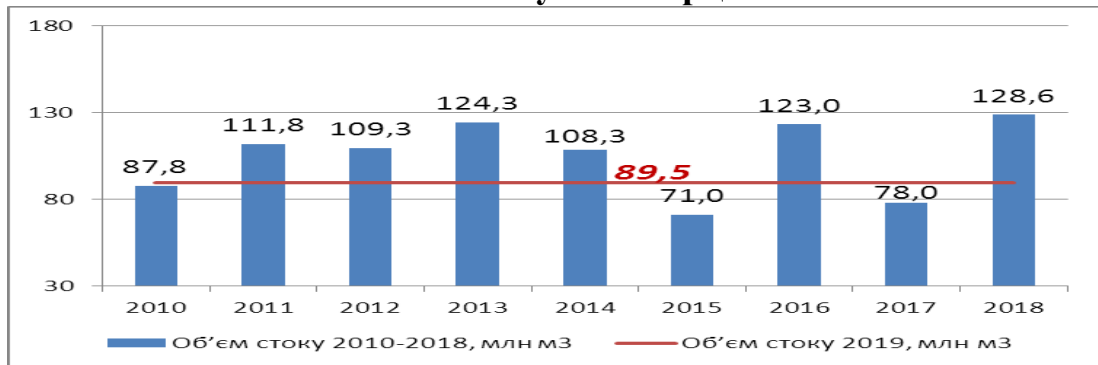
р. Сіверський Донець

Харківська область:

- в/п Огірцеве (кордон РФ та Харківської області, 944 км) об'єм стоку склав 89,5 млн.м³ з середніми витратами склали 6,8 м³/с, роком аналогом по водності є

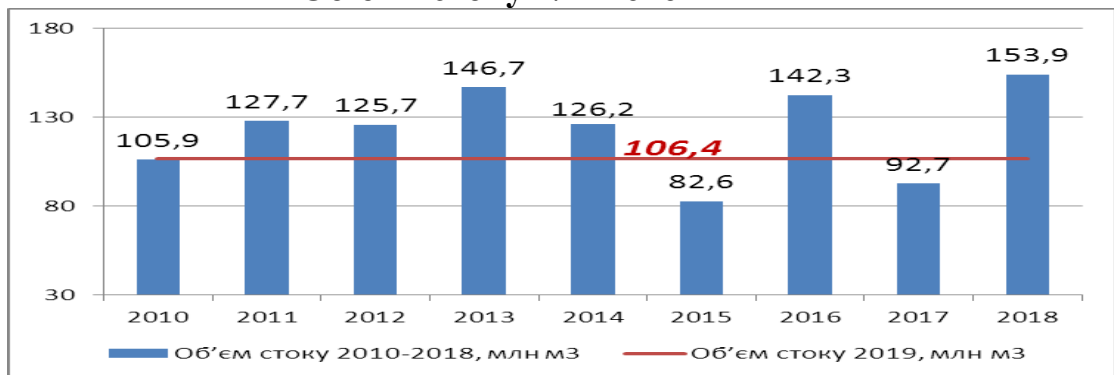
2010 рік з об'ємом стоку 87,8 млн.м³ та середніми витратами 6,6 м³/с. Об'єм скиду протягом межені з вище розташованого Белгородського водосховища (Російська Федерація) склав 55,1 млн.м³ або 62%. Протягом літньої межені витрати коливались від 3,8 м³/с (вересень) до 13,0 м³/с (жовтень).

Об'єми стоку в/п Огірцеве

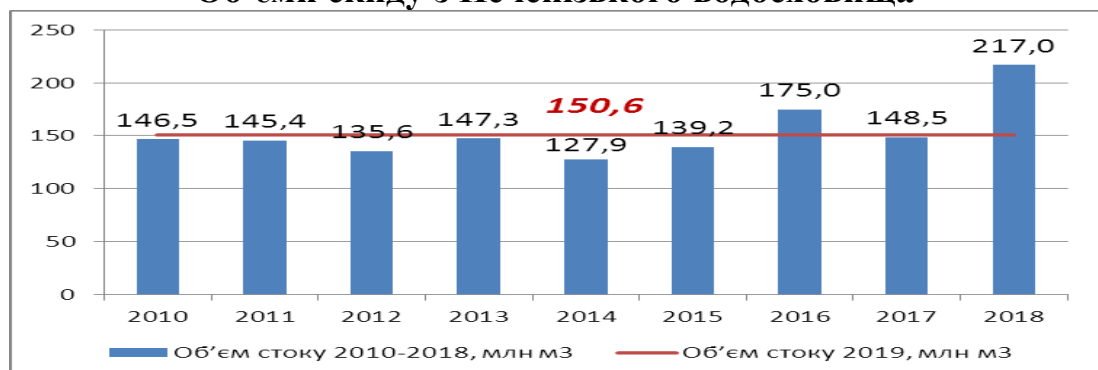
- в/п Печеніги (941 км) об'єм притоку склав 106,4 млн.м³ середні витрати склали 8,0 м³/с, роком аналогом по водності є 2010 рік з об'ємом стоку 105,9 млн.м³ та середніми витратами 8,0 м³/с. Витрати протягом даного періоду коливались від 10 м³/с (жовтень) до 15 м³/с (червень), при цьому середні витрати протягом літньо-осінньої межені коливались від 77% місячної норми (червень) до 93% місячної норми (жовтень).

Об'єми стоку в/п Печеніги

- гребля Печенізького водосховища (874 км) об'єм скиду склав 150,6 млн.м³, середніми витратами 11,4 м³/с.. Роком аналогом по водності є 2017 рік з об'ємом стоку 148,5 млн.м³ та середніми витратами 11,2 м³/с. Скиди корегувались тільки 4 рази в залежності від гідрометеорологічних умов для забезпечення сталої роботи питного водозабору смт. Кочеток та для підтримання водності р. Сіверський Донець в межах Харківської області з урахуванням потреб нижче розташованих руслових водозаборів в межений період.

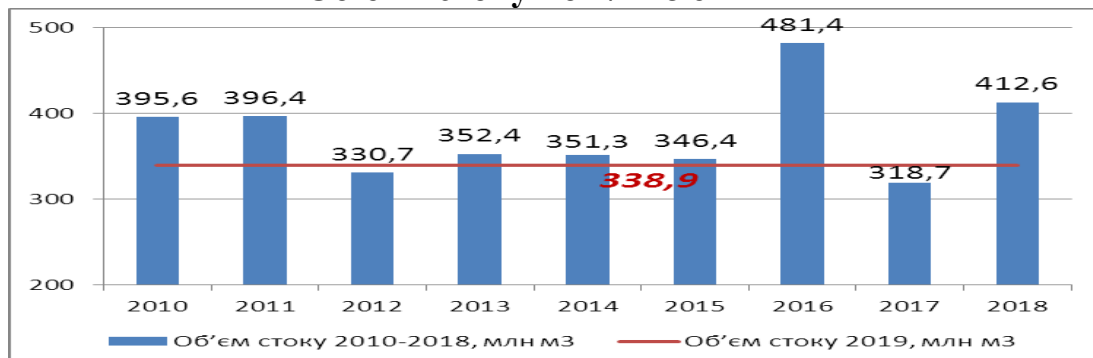
Об'єми скиду з Печенізького водосховища

- в/п Ізюм (602 км) об'єм стоку склав 338,9 млн.м³ середні витрати склали 25,6 м³/с, роком аналогом по водності є 2012 рік з об'ємом стоку 330,7 млн.м³ та середніми витратами 25,0 м³/с.

Витрати протягом літньо-осінньої межени коливалися від 21 м³/с (вересень) до 33 м³/с (жовтень), при цьому середні витрати за рахунок водогосподарської діяльності протягом літньо-осінньої межени коливалися від 60% місячної норми (червень) до 94% місячної норми (жовтень).

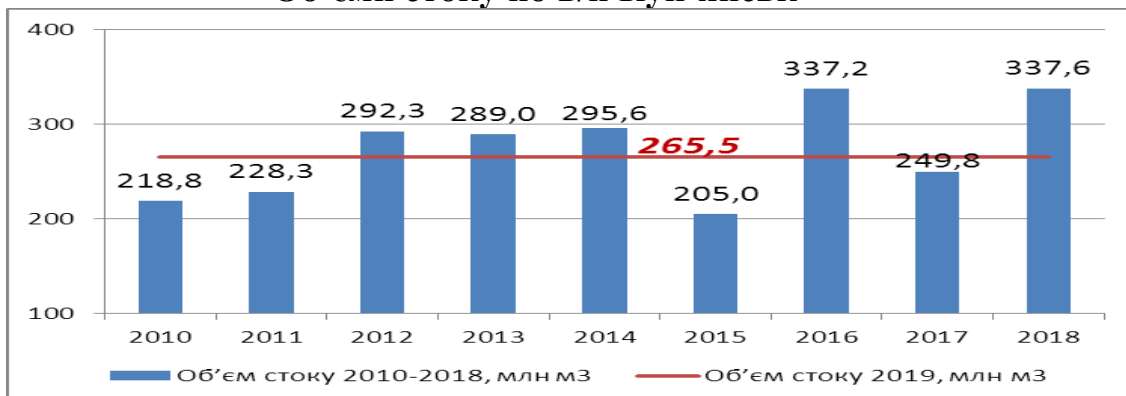
Об'єми стоку по в/п Ізюм

р. Оскіл (580 км)

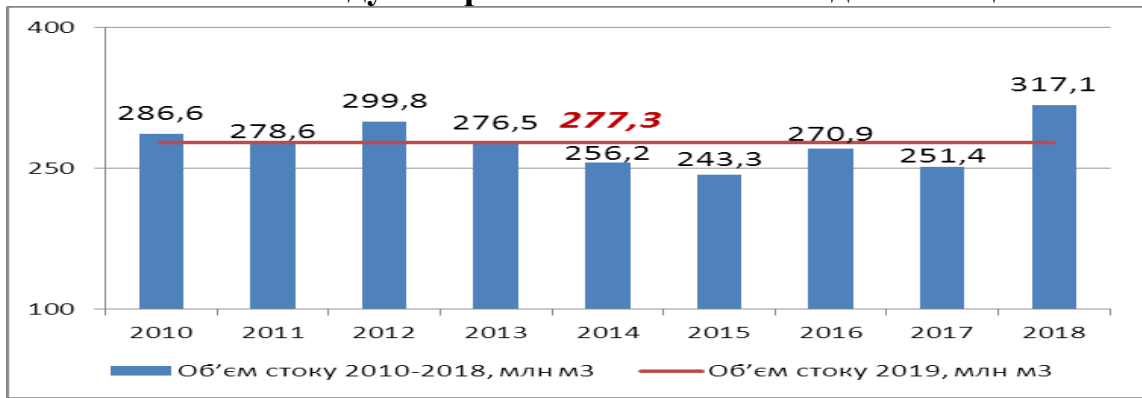
- в/п Куп'янськ (121 км) об'єм стоку склав 265,5 млн.м³ з середніми витратами 25,9 м³/с, роком аналогом по водності є 2017 рік з об'ємом стоку 249,8 млн.м³ та середніми витратами 21,9 м³/с. Об'єм скиду протягом межени з вище розташованого Старооскільського водосховища (Російська Федерація) склав 59,6 млн. м³ або 22%. Витрати протягом літньо-осінньої межени коливалися від 11,8 м³/с (вересень) до 30,0 м³/с (жовтень), при цьому середні витрати протягом літньо-осінньої межени коливалися від 70% місячної норми (вересень) до 135% місячної норми (жовтень).

Об'єми стоку по в/п Куп'янськ

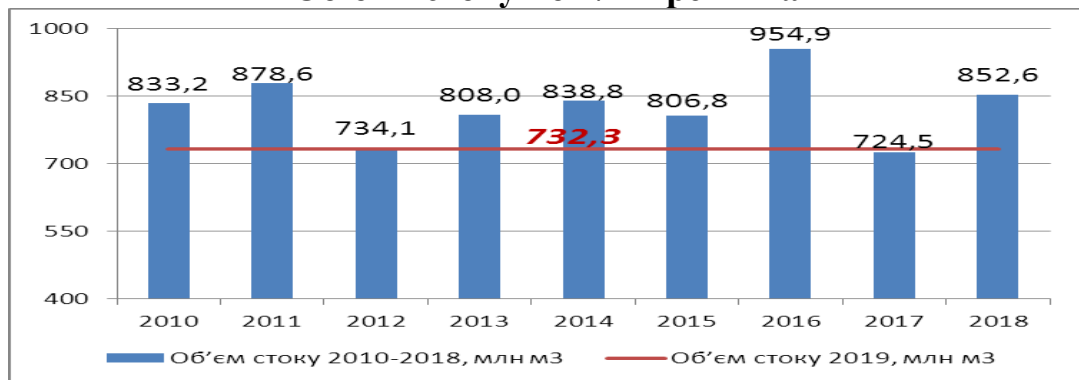
- гребля Червонооскільського водосховища (12 км) об'єм скиду склав 277,3 млн.м³ середніми витратами 21 м³/с. Скиди протягом періоду корегувались 4 рази з метою забезпечення компенсації забору в канал Сіверський Донець Донбас та рівнів води в районі поверхневих водозаборів Луганської області. Об'єм забору в канал Сіверський Донець Донбас склав 217,8 млн.м³ (середніми витратами 16,5 м³/с), решта – 59,5 млн.м³ для потреб Луганської області.

Об'єми скиду з Червонооскільського водосховища

- в/п Яремівка (кордон Харківської та Донецької областей, 573 км) за рахунок водогосподарської діяльності об'єм стоку склав 732,3 млн.м³ середні витрати склали 55,4 м³/с. Протягом межені витрати коливались від 44,0 м³/с (вересень) до 67 м³/с (жовтень). Роком аналогом по водності є 2012 рік з об'ємом стоку 734,1 млн.м³ та середніми витратами 55,5 м³/с.

Об'єми стоку по в/п Яремівка

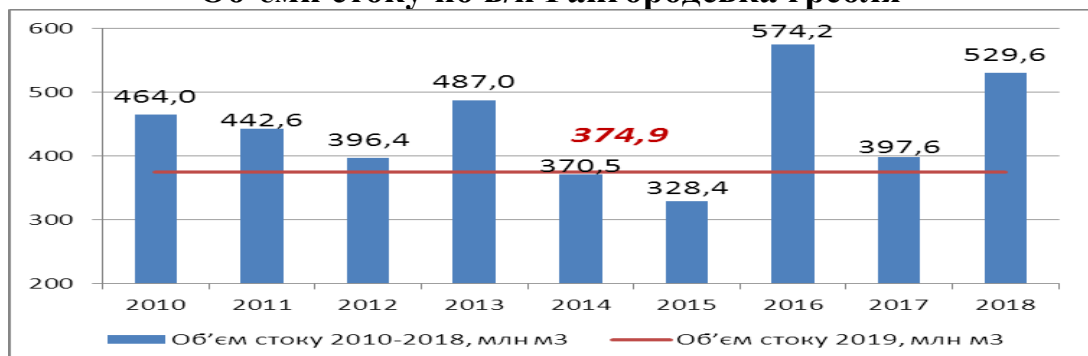

Донецька область:

р. Сіверський Донець

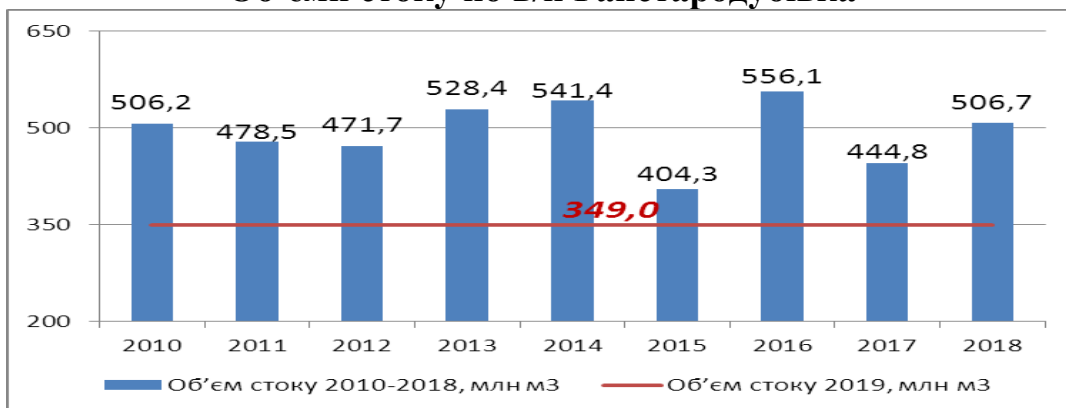
- в/п Райгородська гребля (522 км) об'єм стоку, з урахуванням роботи каналу Сіверський Донець – Донбас, склав 374,9 млн.м³ середніми витратами – 28,4 м³/с, при санітарних 22 м³/с. Протягом межені витрати коливались від 16,5 м³/с (вересень) до 45,5 м³/с (червень).

Об'єми стоку по в/п Райгородська гребля

- в/п Райстародубівка (кордон Донецької і Луганської областей, 510 км) об'єм стоку, з урахуванням стоку р. Казенний Торець, склав 349,0 млн.м³ середніми витратами 26,4 м³/с. Роком аналогом по водності є 2015 рік з об'ємом стоку 404,3 млн.м³ середніми витратами 30,6 м³/с. Протягом межені витрати коливались від 16,5 м³/с (жовтень) до 49,0 м³/с (червень).

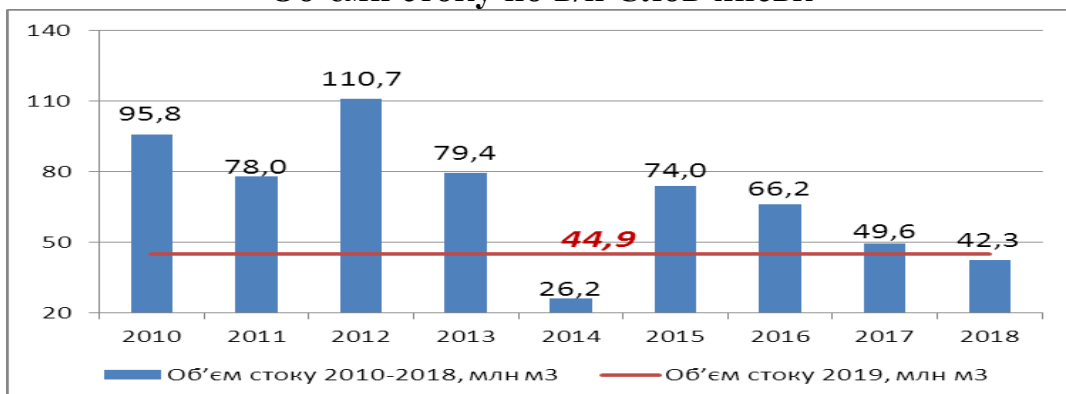
Об'єми стоку по в/п Райстародубівка

р. Казенний Торець (518 км)

- в/п Слов'янськ (21 км) об'єм стоку склав 44,9 млн.м³, середні витрати склали 3,4 м³/с. Роком аналогом по водності є 2018 рік з об'ємом стоку 42,3 млн.м³ середніми витратами 3,2 м³/с. Протягом межені витрати коливались від 0,07 м³/с (липень) до 8,52 м³/с (серпень).

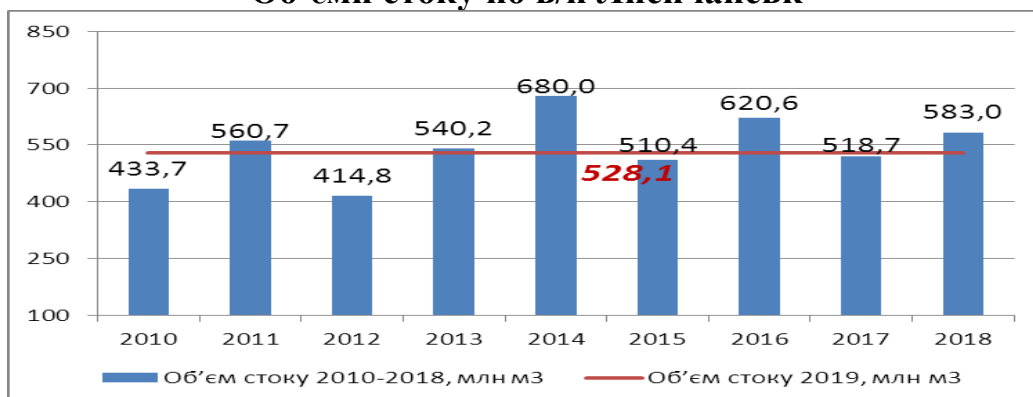
Об'єми стоку по в/п Слов'янськ

Луганська область:

- в/п Лисичанськ (430 км) об'єм стоку склав 528,1 млн.м³ середніми витратами 39,9 м³/с. Роком аналогом по водності є 2017 рік з об'ємом стоку 518,7 млн.м³ середніми витратами 39,2 м³/с. Протягом межені витрати коливались від 28,0 м³/с (жовтень) до 58,5 м³/с (червень).

Об'єми стоку по в/п Лисичанськ

Оцінка водозабезпеченості водних об'єктів у суббасейні Сіверського Дінця

Протягом літно-осінньої межени забезпечення водними ресурсами всіх споживачів в межах заявлених лімітів було можливо виключно за рахунок прийняття ефективних управлінських рішень і раціонального розподілу акумульованого у водосховищах стоку та становлення оптимальних режимів роботи каналу Сіверський Донець-Донбас з резервними водосховищами.

Основні руслорегулюючі водосховища р. Сіверський Донець працювали:

Протягом межени Сіверсько-Донецьким БУВР було 4 разів відкориговані скиди з **Печенізького водосховища** – для забезпечення сталої роботи питного водозабору смт. Кочеток та підтримання водності русла р. Сіверський Донець в межах Харківської області з урахуванням потреб нижче розташованих руслових водозаборів. Враховуючи гідрометеорологічну і водогосподарську обстановку в басейні р. Сіверський Донець, з метою забезпечення інтересів водокористувачів Харківської області.

Протягом межени Сіверсько-Донецьким БУВР було 4 рази відкориговані скиди з **Червонооскільського водосховища** для забезпечення сталої подачі води по каналу Сіверський Донець-Донбас для потреб водокористувачів Донецької області та попусків через Райгородську греблю витратами не нижче екологічних з метою сталого водопостачання водокористувачів Луганської області.

Краснопавлівське водосховище, яке є наливним та є одним з головних джерел водозабезпечення населення міста Харкова та інших населених пунктів Харківської області. Протягом літньо-осіннього періоду водосховище спрацьовано на 28,2 млн.м³. Забір води з водосховища для населення м. Харкова та міст області склав 21,9 млн.м³, залишок корисного об'єму складає 49 млн.м³.

На кінець жовтня середній відсоток наповнення водосховищ у суббасейні Сіверського Дінця складає 251,9 млн.м³ – 77,6% (аналогічний період минулого року – 79,4%).

Основні водосховища суббасейну Сіверського Дінця, які регулюють річковий стік, працювали у відповідності з Правилами експлуатації, скиди у нижній б'єф здійснювались в залежності від гідрометеорологічних умов, але не нижче екологічних.

Висновок:

Протягом літньо-осіннього періоду на території регіону, в басейнах річок Сіверський Донець та Приазов'я, переважала спекотна погода. Дощі були різної інтенсивності та нерівномірно розподілились по території регіону. Відповідно до метеорологічних умов формувався і рівневий режим річок. Найвища водність річок басейну Сіверського Дінця протягом межени спостерігалось на території Харківської області, на решті території, в наслідок водогосподарської діяльності, була наближена до середніх багаторічних.

Протягом меженого періоду враховуючи гідрометеорологічну і водогосподарську обстановку та своєчасно прийняті управлінські рішення водосховища працювали для забезпечення водою населення і галузей економіки з урахуванням екологічних вимог, інтересів усіх водокористувачів.

Впродовж межени рівень води на руслових поверхневих водозаборах, які знаходяться на підпорі коливався з різною тенденцією, але до мінімальних значень не наближався.

Основні водосховища в межах Харківської, Донецької та Луганської областей (за наявних даних), які регулюють річковий стік у суббасейні Сіверського Дінця, працювали у відповідності з Правилами експлуатації, рекомендаціями Міжвідомчої комісії (від 06.06.2019) в межах затверджених Держводагентством режимів роботи водосховищ і водогосподарських систем у суббасейні Сіверського Дінця, на період літньо-осінньої межени 2019 року.